

NÅR STUDIET TREKKER UT

Kartlegging. Hvorfor bruker en del sykepleiestudenter mer tid på studiet enn normalt?

KARTLEGGINGSSTUDIE:

Artikkelen bygger på
20 % praksis
80 % teori

DOI-NUMMER:

10.4220/Sykepleiens.2016.57778

Froidis Vasset, førsteamanuensis ved Avdeling for helsefag, NTNU i Ålesund

Studiegjennomstrømming ved høyskoler og universiteter har i økende grad vært et tema de siste tiårene, og forskning viser at ulike studier har ulik grad av studiegjennomføring [1].

Denne artikkelen er basert på en kartlegging av sykepleierstudenter med tilrettelagt studieløp for å se på årsaker til hvorfor en del studenter ved sykepleierutdanningen bruker mer tid enn normalt på studiet.

Kvalitetsreformens innhold har blitt en styringsparameter for høyere utdanning etter at den ble innført [2]. Ifølge reformen skal skolene legge til rette for studentene og følge dem tett opp gjennom hele studieløpet. For å styrke læringsutbyttet og progresjonen skal man legge vekt på studentaktive undervisningsformer i kombinasjon med evalueringer som fremmer læring. Skolene må inngå avtaler, med studentene om studieløpet, der det kommer frem hvilke plikter og retter undervisningsinstitusjonen og studentene har overfor hverandre [2].

Det er vanskelig å måle studiegjennomstrømming, men man kan måle hvor mange studenter som fullfører studiet på normert tid, hva som er årsak til forsinkelser, og hvor lang tid studenter bruker på å gjennomføre en bachelorgrad.

Det er flere årsaker til at studenter bruker mer enn normalt tid på studiet. Det kan være egne eller familiemedlemmers problemer i hjemmet, men også problemer med det å studere.

HUSKER BEST FRA SIMULERING. Det er en sammenheng mellom inntakskvalitet, innsatskvalitet og studentgjennomstrømming i studiet. Noen studenter drar ikke til skolen på studiedager fordi de har en jobb. En del starter også på studiet uten å være bevisst på hvilke læringsstrategier og læringsmetoder det er nødvendig å kunne. De forventer å få klar instruksjon om hva de skal gjøre og når det skal gjøres, slik det er vanlig i videregående skole [4]. Forskning viser at dess lengre utdanning studentene har fra før, dess lettere blir det for dem å fullføre studiet på normert tid. Kun 10 prosent av studentene får med seg lærestoffet under forelesninger. Ved simulering derimot, viser det seg at 80 prosent av studentene husker det de har vært gjennom [5].

HAR DÅRLIG ØKONOMI. Økonomi spiller også inn på studieprogresjonen. Til tross for økt levestandard i samfunnet, sliter studenter med å få pengene til å strekke til. Dagens studenter har mindre penger å bruke enn i foregående tiår

[6]. Det kan også bety at tiden vi lever i, i større grad vektlegger penger og status. Dette fører igjen til at mange fulltidsstudenter har jobb ved siden av studiene, noe som ofte går ut over studiet.

SLITER MED SKOLEEKSAMEN. Sykepleierutdanning har ofte høy strykprosent i medisinske og naturvitenskapelige fag. Casebaserte undervisningsmetoder som et supplement til tradisjonelle forelesninger førte til at strykprosenten gikk ned fra 37 til 20 prosent [8].

Skoleeksamen er den vanligste eksamensformen i medisinske og naturvitenskapelige fag. I sykepleie og samfunnsvitenskapelige fag er mappeeksamen og hjemmeeksamen mer vanlig. Dette kan være en medvirkende årsak til den høye strykprosenten i medisinske og naturvitenskapelige fag. En sekstimers skoleeksamen kan være vanskeligere enn de andre eksamensformene, mest fordi studenter ikke bruker pensumlitteratur som oppslagsverk under skoleeksamen. Under mappe- og hjemmeeksamener kan studenter bruke all tilgjengelig litteratur [8, 9].

MENINGSLØSE FAG. Flere studenter har problemer med å se nytteverdien av enkelte teoretiske emner i studiet. I sykepleierstudiet kan det blant annet være

Fakta ●●●

Hovedbudskap

Medisinske og naturvitenskapelige emneområder kan se ut til å være et problem for enkelte sykepleierstudenter. Studien indikerer at der kan være en «kløft» mellom hva studenter ønsker og forventer av studiet og hva skolen forventer av studentene.

Nøkkelord

Les mer og finn litteraturhenvisninger på våre nettsider

- Sykepleiestudent
- Sykepleiehøgskole
- Strykprosent
- Kartleggingsstudie

Praktisk: Stryk i naturvitenskapelige emner er hovedårsaken til forsinkelser i studiet. Arkivfoto: Stig M. Weston

vitenskapsteori, historie og enkelte etiske emner. For noen studenter kan slike fag oppleves som meningsløse i forhold til de praktiske fagene de har i studiet [10]. Studentene kan bli umotiverte om de må lære noe de selv mener er unødvendig. Reeves hevder at studenter heller bruker tiden foran pc til nettspill, «chatting» eller liknende i slike situasjoner [11].

Astin indikerer at studenter som er interessert i faget, involverer seg i studiet og det som skjer på campus. De er mer på skolen og kommuniserer godt med fakultetet og medstudenter. Det kan igjen føre til bedre studieresultater [12].

Peplau hevder at de individuelle verdiene, holdningene og evnen til å skape trygghet som hver enkelt sykepleierstudent har

«Studentene kan bli umotiverte om de må lære noe de selv mener er unødvendig.»

med seg til studiet, også påvirker den omsorgskvaliteten som senere formidles [13]. Selvinnsikt er derfor en vesentlig faktor i sykepleierutdanningen.

VALIDITET, RELIABILITET OG ETISKE BETRAKTNINGER. I studien kartla jeg 77 studenter som fikk en tilrettelagt studieplan. Det vil si en

deltakerprosent på 100.

Utvalget er studenter fra alle tre årene i bachelorgrad i sykepleie i 2013. Jeg målte hvor mange studenter som trengte lengre tid enn normert på studiet, men ikke hvor lang tid de brukte. Jeg har heller ikke sett på hvor mange studenter som ønsket å slutte på studiet.

RESULTAT. Resultatet viste at 21 studenter trengte lengre tid enn tre år på studiet på grunn av at de hadde fått F to ganger ved eksamen i medisinske og naturvitenskapelige fag.

Deretter var sykdom årsaken til at tolv studenter måtte bruke lengre tid enn tre år på studiet. Elleve studenter hadde svangerskapspermisjon og åtte hadde fått «ikke bestått» arbeidspraksis ved en helseinstitusjon.

Seks studenter var umotivert og usikre, og seks studenter hadde ikke meldt seg opp til ny og utsatt eksamen og måtte derfor vente til neste gang denne eksamenen ble satt opp.

Seks studenter hadde fått F i sykepleiefag to ganger, og fire studenter hadde ulike familieproblemer som medførte at de måtte ta permisjon fra studiet.

To studenter søkte om innpass med fag de hadde fra andre høyskoler, og det medførte at de brukte ett år ekstra på studiet. Én student hadde ikke fått godkjent studieplanen sin.

SVAKE EKSAMENSRESULTATER. Hensikten med denne studien var også å vurdere om skolene arbeider i tråd med Kvalitätsreformen [2].

UiO sier at et bachelorløp utover tre år er en økonomisk belastning for skolen [7] og for studenten. Skolene får økonomisk støtte fra staten for et bestemt antall bachelorstudenter som bruker tre år på studiet. Skolene må derfor selv finansiere utgifter til studenter som har studietid utover normert tid.

Studien viste at 21 studenter fikk et stopp i studiet på grunn av at de hadde fått F flere ganger på eksamen i et medisinsk og naturvitenskapelig fag. Tidligere forskning og offentlige rapporter påpeker også

problemet med svake eksamenskarakterer i de medisinske og naturvitenskapelige fagene [8,9]. Forskning indikerer at dette ikke er underlig. Disse fagene har som oftest en lang og krevende skoleeksamen, mens andre fagområder ofte har mappeeksamen, hjemmeeksamen eller kortere skoleeksamener [8]. Krevende eksamensformer kan gi svakere karakterer. Man kan også stille spørsmål ved om sykeleiestudentenes realfagskompetanse er tilstrekkelig. Det kan hende studentene ville fått likere eksamensresultater i alle fagemner hvis samme eksamensform ble brukt.

Til sammenlikning viser det seg at seks studenter har fått F to ganger på eksamen i sykepleiefaget. Ingen student har fått stopp i studiet på grunn av F i samfunnsvitenskapelige fag. Studentservice ved skolen der denne undersøkelsen ble gjennomført, har en webside der studentenes karakterer fra de ulike eksamenene noteres. Her står det at medisinske og naturvitenskapelige fag har langt flere F-er på eksamen enn andre fagemner. Ifølge studenter er medisinske og naturvitenskapelige emner viktige [10], men vanskelige. Dataspill og «chatting» kan lett benyttes når motivasjonen svikter og fag oppleves som vanskelige og uforståelige [11].

NOEN EMNER ER VANSKELIGERE. Forskning viser at medisinsk simulering som læremetode gir kunnskap som huskes lettere og lengre enn tradisjonell undervisning fordi den er skapt gjennom selvopplevd praksis [5]. Det kan være klokt å bruke nye og ulike pedagogiske metoder i undervisningen. Blogger, multimedieprodukter og simulering kan nevnes. Astin peker på studentaktive metoder og involvering som særs viktig når det gjelder læring og studentgjennomstrømning [12]. Likevel er det vanskelig å komme utenom at noen fagemner er vanskeligere å forstå. Stort pensum kan derfor være hardt å tilegne seg på kort tid.

STORE KULL. Også store studentkull kan være en medvirkende årsak

til at enkelte får problemer med å studere. Det er vanlig med store kull i sykepleierutdanningen, det vil si at det sjelden er under 100 studenter i et kull. Dette kan gjøre det problematisk for studenter å ta ordet i plenum. Kvalitätsreformen sier at lærer skal tilrettelegge for, følge opp og evaluere studenter underveis, noe som er vanskeligere å følge opp ved store kull [2].

«Hovedårsaken til at studenter bruker lengre tid enn normert på studiet, er at de har fått F flere ganger.»

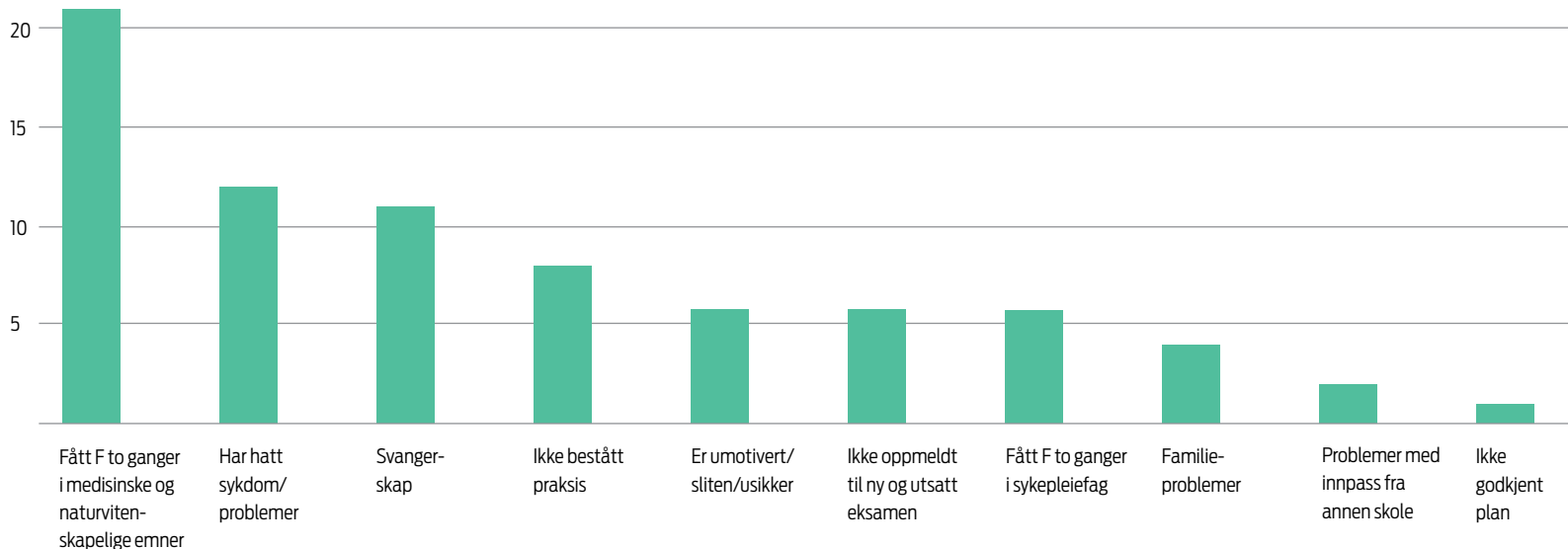
SYKDOM, PROBLEMER OG SVANGERSKAPSPERMISJON.

Kartleggingen viser at tolv studenter brukte lengre tid enn normert på studiet på grunn av egen eller andre familiemedlemmers sykdom. Studentene melder om kortvarige syk-

domstilstander, men også mer kroniske lidelser. Det kan se ut til at studenters rettigheter ved sykdom er mangelfulle og litt rigide. I dag gir man for eksempel kun fire og en halv måneders sykestipend i året. Med større grad av fleksibilitet i systemet ville skolene fått flere studenter gjennom studiene. Selv om de var syke, kunne ressurssterke studenter klart å gjennomføre deler av studiet hvis forholdene ble lagt til rette. Oppstartsfasen etter friskmelding kan dessuten være tøff.

Elleve studenter brukte mer enn normert tid på studiet på grunn av svangerskapspermisjon. Disse studentene planla å bli borte ett år og deretter komme tilbake til studiet, og trenger ikke å få noe problem med å studere [15]. Studenter får vanligvis en ramme på fem år på å gjøre ferdig en bachelorutdanning. Svangerskapspermisjon og permisjon på grunn av diverse lidelser kan man få utenom denne femårsperioden. Kartleggingen viser at noen studenter har familieproblemer som gjør det vanskelig å studere. Problemer med egen familie, med kronisk syke barn eller samlivsbrudd, men også problemer med egne foreldres dødsfall og rusproblemer ble nevnt.

TABELL 1: Alle 10 årsaker til utvidede studieløp

NÅR STUDIEMOTIVASJONEN SYNKER.

Selv om undersøkelser viser at sykepleierutdanning ligger på topp når det gjelder gjennomføringsgrad [7], opplever også studenter og lærere ved sykepleierutdanningene at det er for mange studenter som ikke greier å gjennomføre studiet på normert tid. I denne studien er det seks studenter som ber om permisjon fordi de er lei av å studere. De var slitne og lite motivert til å lese. Mange studenter hadde hel- eller deltidsjobb utenom studiet. Andre forskere har funnet det samme i sine studier [3, 6]. Flere av studentene som tilhørte denne rubrikken, hadde grader av dysleksi og problemer med å komme gjennom pensumlitteraturen. Noen var svært slitne, og en student gråt under samtalen med forsker. Det kan se ut som at enkelte studenter kan ha behov for å ta ett studieår over to år.

Denne undersøkelsen viser også at et antall studenter tar med seg studievaner fra videregående skole. De vil «pushes», informeres oftere og få klare instruksjoner. Annen forskning viser det samme [4]. Høyskolene og universitetene forventer at studenter tar hånd om eget studium [3]. Det er ikke alltid

at studentenes og skolens behov og forventninger kan forenes.

ANDRE ÅRSAKER. Studenter som har fått F til eksamen, må selv melde seg opp til ny og utsatt eksamen og godkjenne sin egen studieplan på nettet. Dette står klart og tydelig i studiehåndboken, og informasjon blir gitt. Likevel er det studenter som glemmer eller ikke klarer å gjøre dette. Det kan virke som om en del studenter sliter med slike praktiske systemer ved høyskoler og universiteter. Dette viser også annen forskning [14].

Flere av studentene i undersøkelsen var overrasket over at ikke lærer til enhver tid la til rette for dem og ga dem viktige beskjeder. Noen studenter synes å mene at det er lærer eller studiested som er årsaken til deres problemer med å gjennomføre. Det viser også rapporten fra UiO [7]. Der ser likevel ut til at studenters selvstendighet øker etter hvert. Studenter som har studert i mange år, er relativt selvhjulpne. Dette ble ikke kartlagt, men siden det var få studenter i hver rubrikk, kan man i en kartleggingsundersøkelse likevel se noen tendenser.

Det er ikke lett å få innpass med eksamener fra en annen skole. Det viser seg at skolene har den samme rammeplanen, men gjennomfører de ulike fagemnene på ulike tidspunkter. For eksempel kan psykologi gjennomføres i første, andre eller tredje semester i sykepleierstudiet. De to studentene i denne studien som søkte om å få innpass, måtte ta opp igjen deler av første studieår fordi de manglet noen fagemner fra første år på studiet. Studenter ser problemstillingen, men liker det ikke. Studenten søker på samordnet opptak og deretter om innpass. Samordnet opptak er i april. Studenter som ikke har søkt på samordnet opptak, vil trolig få avslag på søknaden. ●

REFERANSER:

1. Aamodt PO, Hovdhaugen E, Frafall og gjennomføring av lavere grads studier før og etter kvalitetsreformen. En sammenlikning mellom begynnerkullene fra 1999, 2003 og 2005. NIFU, Oslo. Rapport38/2011.
2. St.meld. 27 (2000–2001). Gjør din plikt – Krev din rett. Kvalitetsreform av høyere utdanning. Kunnskapsdepartementet, Oslo. Tilgjengelig fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/20002001/Stmeld-nr-27-2000-2001.html?id=194247>
3. Hovdhaugen E, Carlsen T. Studiegjennomstrømming og studiekvalitet ved Universitetet for miljø- og biovitenskap. NIFU-rapport, Oslo, 2013.
4. Rachal C, Daigle S, Rachal W. Learning problem reported by

college students: Are they using learning strategies? Journal of Instructional Psychology 2007;34(4):191–9.

5. Hrepic Z, Zollmann D, Rebello S. Comparing students' and experts' understanding of the content of a lecture. Journal of Science Education and Technology 2007;3:213–24.
6. Cordell-Smith R. Impact of debt on nursing student in higher education. Art & Science 2008;22(19):59–65.
7. Univeritas.no. 4 av 5 bruker for lang tid. Universitetet i Oslo, Oslo, 2014. Tilgjengelig fra: http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2012/tilstandsrapport-for-universitets--og-ho.html?id=681130.
8. Bekkhus E. Mindre stryk med casebasert undervisning. Sykepleien, 2008;96(18): 43–45.
9. Kyle L, Kleven O, Elzer T. Medisinske og naturvitenskapelige emner i sykepleierutdanningen. Sykepleien Forskning 2009;4(2): 134–40.
10. Pedersen K, Einarsen K. Sykepleierstudenters erfaring med relevansen av vitenskapsteori i praksisstudiene. Norsk tidsskrift for helseforskning, 2013;(9).
11. Reeves D. Motivating unmotivated students. Paper presentert på Conferanse on Teaching Excellence, Dala, USA, 2014.
12. Astin AW. Student involvement: A development theory for higher education. Journal of College Student Development 1999;40(5):518–29.
13. Peplau H. Interpersonal relations in nursing. A conceptual frame of reference for psychodynamic nursing (red.). SP Company, New York, 1952.
14. Kuh G et al. Student success in college (red.). Jossey-Bass, USA, 2010.
15. Duncan A, Galanter S. Supporting the academic Success of pregnant and parenting students. I: U.S.D.o.E.C. Rights. (red.). U.S. Department of Education, 2013.

FAGARTIKLER:

Fagartikler kan sendes til fagartikler@sykepleien.no